

Talousarviomuutos 2026. Lisätalousarvio ja strategian mukaiset tavoitteet

Kunnanvaltuusto 21.09.2026 § 56
83/02.02.00/2025

Kunnanhallituksen esitys	Kunnanvaltuusto päättää hyväksyä talousarvion toiminnalliset ja taloudelliset muutokset liitteiden mukaisena
Päätös	Päätösesitys hyväksyttiin
Käsittely	Laura Lakso poistui kokouksesta 16:32 ja pyysi, että pöytäkirjaan kirjataan, että hän olisi ollut esteellinen osallistumaan § 60 käsittelyyn. Kunnanvaltuuston piti pykälänä käsittelyn aikana kokoustauon 16:32-16:39.
Perustelut	Esityslistan liitteenä on esitys talousarvion tiliryhmäkohtaisista talousmuutoksista, esitys talousarvion tavoitteiden muutoksista, päivitetty rahoituslaskelma ja päivitetty tuloslaskelma.
Tiedoksi	
Muutoksenhaku	Päätöksestä voi hakea muutosta kuntalain 135 §:n mukaisesti kunnallisvalituksella hallinto-oikeudelta.

Kunnanhallitus 31.08.2026 § 270

Päätösesitys	Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että se hyväksyy talousarvion toiminnalliset ja taloudelliset muutokset liitteiden mukaisena
Päätös	Kunnanjohtajan muutettu päätösesitys hyväksyttiin ja kunnanhallitus päätti esittää valtuustolle, että se hyväksyy talousarvion toiminnalliset ja taloudelliset muutokset päivitettyjen liitteiden mukaisena.
Käsittely	Rehtori, elinvoimajohtaja ja tekninen johtaja selostivat asiaa keskeytetyn kokouksen aikana. Kunnanjohtaja teki kokouksessa muutetun päätösesityksen: Talousarvio muutosesityksestä poistetaan elinkeinopalveluiden palvelujen ostojen lisätalousarvio -8000. Esitys hyväksyttiin yksimielisesti. Lisäksi rahoituslaskelmalle tulee lisätä arvio Pelkosenniemen-Savukosken kiinteistökuntayhtymästä siirtyvästä pitkäaikaisesta lainasta. Liitteet päivitetään kunnanvaltuuston esitykseen.
Perustelut	Pelkosenniemen kunnanvaltuusto on hyväksynyt kunnan talousarvion vuodelle 2026 kokouksessaan 8.12.2026 § 114. Talousarvio on valmisteltu vastaamaan kunnanhallituksen (20.10.2025 § 340) asettamaa raamia,

jonka mukaisesti tilikauden tulos olisi enintään -95 003 euroa alijäämäinen. Valtuuston hyväksymän talousarvion tilikauden alijäämä on -94 477 euroa.

Heikentyvään kuntatalouteen on reagoitu kunnanvaltuuston (8.12.2026 § 112) hyväksymällä talouden tasapainottamissuunnitelmalla. Vuoden 2026 toteumaraportti 1-6 osoittaa, että sopeuttamistoimet eivät alkuvuonna 2026 ole riittävällä tavalla vaikuttaneet. Vuoden 2026 määrärahat uhkaavat ylittyä. Kunnan henkilöstökulut, it-palvelut, majoitus- ja ravitsemuspalvelut (kouluruokailu), matkus- ja kuljetuspalvelut (koulukuljetukset) sekä työterveyden kustannukset ovat toteutumassa arvioitua suurempana.

Pelkosenniemen kunnanvaltuusto on hyväksynyt kunnan uuden kuntastrategian vuosille 2026-2030 (08.12.2025 § 113). Talousarvio on laadittu vanhan kuntastrategian tavoitteiden ja mittareiden perusteella. Talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa vuodelle 2026 (kh 19.1.2026 §12) on todettu, että *"Talousarvion strategisia tavoitteita tulee päivittää vuoden 2026 kevään aikana vastaamaan kunnan voimassa olevaa strategiaa"*. Vuoden 2026 toimialojen tavoitteet vaihdetaan strategian mukaisten tavoitteiden ja mittareiden mukaisiksi. Vastuualueiden tavoitteet ja mittarit ovat pysyneet samana kuin talousarviossa 2026, mutta niiden taulukkorakenne ja strateginen päämäärä on päivitetty vastaamaan uutta strategiaa.

Voimassa olevan hallintosäännön 64 § mukaisesti talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnan tavoitteiden tai tuloarvion muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutukset määrärahoihin.

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus on vuodelle 2026 arvioinut toimintatuottoja 275 000 euroa. Tulot ovat toteutuneet jo heinäkuun lopussa, mutta sähkön hinnan vaihteluiden epävarmuudesta johtuen vaovaisuusperiaatteen mukaisesti toimintatuottojen arvioita ei esitetä korotettavaksi.

Johdon tukipalvelut

Johdontukipalveluiden tasapainottamissuunnitelmassa arvioitiin, että uuden asianhallintajärjestelmän käyttöönotto ja vanhasta luopumisella sekä ostopalveluiden vähentyminen toiminnan supistuessa säästäisi arviolta n. 8000 euroa. Uuden asianhallintajärjestelmän hankinta on viivästynyt, minkä vuoksia vanhasta ei ole voitu luopua. Lisäksi vanhan sähköisen arkistoratkaisun migraatio kuluja uuteen ei ole arvioitu vuoden 2026 kuluksi. Edelleen käytössä olevan asianhallintajärjestelmä on ollut arvioitua kalliimpi vuonna 2026. Kunnan henkilöstö ei ole juuri supistunut alkuvuonna 2026, jolloin vähentyneestä toiminnasta ei ole saatu säästöjä.

Järjestelmien vaatimat migraatiokulut sekä järjestelmien pystytys sekä ylläpitokulut vaativat -35 000 lisämäärärahan palveluiden ostoihin. Muutos heikentää johdontukipalveluiden toimintakatetta -35 000 eurolla.

Hyvinvointipalvelut

Varhaiskasvatukseen esitetään henkilöstökuluhin lisää -10 000 euroa arvioimattoman sijaistarpeen kattamiseksi. Palveluiden ostoihin esitetään lisätalouarviota -31 000 euroa, mikä koostuu Daisy ohjelmiston

laajennetusta käyttöön otosta (it-palvelut ja asiantuntija palvelut) sekä arvioitua korkeammista ravitsemus- ja työterveyspalveluista. Lisäksi esitetään lisämäärärahaa aineisiin tarvikkeisiin ja tavaroihin -1000 euroa Pyhän päiväkodin toimintaan tarvittaviin kalusteisiin sekä tukiin -1000 euroa pakollista lasten kotihoidon tukea varten. Muutos kasvattaa varhaiskasvatuksen toimintakatetta -43 000 eurolla.

Perusopetukseen esitetään henkilöstökuluihin lisää -65 520 euroa. Talousarviossa ei ole otettu huomioon yhden ohjaajan palkkakuluja, ylitynteja, palkkaryhmien sisäisten tasotusten vaikutusta, Move hankkeen palkkakuluja sekä arvioimatonta sijaiskulua. Palvelujen ostoihin esitetään -38 362 euroa lisää, mikä koostuu -17 800 eurosta kasvaneita kouluruokakuluja (oppilasmäärä ylittää arvioidun vakituisesti kolmella ja kausioppilaissa neljällä), -18 500 euroa matkustuspalveluita (arvioitua enemmän oppilaita taksikuljetuksessa) sekä -2061 eurosta Move hankkeen kuluja. Move hankkeen tuki osuus on 4000 euroa. Muutos kasvattaa perusopetuksen toimintakatetta -104 990 eurolla.

Vapaa-aika palveluissa on jäänyt arvioimatta seuraavat hankkeet vuodelle 2026:

- Siirtolaisuushanke (tulot 70 000; menot -70 000)
- Harrastamisen Suomen malli 2026-2027 (tulot 8750; menot -11 667)
- Pelkosenniemen lasten ja nuorten harrastetoiminta (tulot 2292; menot -2547)
- Koulunuorisotyö 2026-2028 (tulot 5833; menot -7292)

Muutos kasvattaa vapaa-aika palveluiden toimintakatetta -4630 eurolla.

Talousarviomuutos kasvattaa hyvinvointipalveluiden toimintakatetta -152 620 euroa.

Elinvoimapalvelut

Kylien turvallisuus hankkeen (kh 2.2.2026) tulot ja menot eivät olleet talousarvio valmistelun yhteydessä tiedossa. Hankkeen osalta arvioitu tulo on 53 123,5 euroa ja menot 58 435,48 euroa.

Rassauspaja hankkeen kustannukset on arvioitu talousarviossa vuodelle 2026 investointiohjelmaan. Talousarviossa on arvioitu hankkeen kustannuksiksi 25 000 euroa ja hankkeen rahoitusosuudeksi 25 000 euroa. Hanke on tarkentunut ja hankkeen luonteen vuoksi se tulee siirtää käyttötalouteen. Vuoden 2026 tulot hankkeen osalta ovat 20 000 euroa ja kulut 20 000 euroa. Lisäksi elinkeinopalveluihin esitetään palvelujen ostoihin lisää -8000 euroa kuluja, datakeskus hankkeen ympärille tehtävää suunnittelutyötä varten. Muutos kasvattaa elinvoimapalveluiden toimintakatetta -13312 eurolla.

Tekniset palvelut

Lämmitysenergian hankintamenojen arvioidaan ylittävän talousarvion alkuvuoden poikkeuksellisen kylmän ajanjakson ja sen seurauksena kasvaneen lämmitysenergiankulutuksen johdosta 10 000 eurolla.

Talousarviovalmistelussa kiinteistöpalveluiden henkilöstön varallaolokorvaukset sekä koulun laitoshuollon yötyökorvaukset ovat jääneet virheellisesti huomioimatta, josta aiheutuu kiinteistöpalveluiden henkilöstökuluihin noin 10 000 euron poikkeama. Palveluiden oston osalta määräraha-arvio on osoittautunut osin riittämättömäksi. Kiinteistöissä on ilmennyt ennakoimattomia kiinteistöjen korjaustarpeita, jotka aiheuttavat talousarvioon nähden lisäkustannuksia loppuvuoden aikana. Muutos lisää palveluiden oston määrärahatarvetta 20 000 eurolla.

Yhdyskuntapalveluiden ja kunnallistekniikan vastuualueet mukailevat

tasapainottamissuunnitelman arviota ja niiden osalta vuosi 2026 tulee toteutumaan talousarvion mukaisesti. Muutos kasvattaa teknisten palveluiden toimintakatetta kokonaisuudessaan -40 000 eurolla.

Tuloslaskelmaosa

Kunnanvaltuusto on tehnyt päätöksen Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymän purkamisesta (20.04.2026 § 27). Purkamisen vaikutus kunnan taseeseen on arvioitu oleva -107 530 euroa. Tämä on esitetty talousarvio muutoksessa arvonalentumisena.

Investointiosa

Rassaupaja poistetaan investoinneista (Tulot 25 000, menot -25 000. Investointien nettomääräraha ei muutu.

Esitetyt muutokset aiheuttavat sen, että vuoden 2026 arvioitu toimintakate heikkenee -240 932 euroa ja arvioiduksi tilikauden alijäämäksi tulee -442 939 euroa. Muutokset eivät vaadi pitkäaikaisen lisälainan hankkimista, mutta heikentävät kunnan rahoitusasemaa arvioidusta.

Esityslistan liitteenä on esitys talousarvion tiliryhmäkohtaisista talousmuutoksista, esitys talousarvion tavoitteiden muutoksista, päivitetty rahoituslaskelma ja päivitetty tuloslaskelma.

Valmistelija	Talous- ja hallintopäällikkö Lauri Lehtikero 040 725 2991
Esittelijä	Kunnanjohtaja Mikko Merikanto
Tiedoksi	
Muutoksenhaku	Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.